

Studia podyplomowe przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela przedmiotów zawodowych

Uniwersytet Jagielloński

Instytut Pedagogiki

Studia podyplomowe - Semestr II

DYDAKTYKA KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO

WYKŁADY - MATERIAŁY POMOCNICZE

Prowadzący zajęcia:

mgr Urszula Kisiel-Dorohinicka

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Metodyka kształcenia zawodowego wg F. Szloska

Cele nauczania wyrażone przy użyciu czasowników operacyjnych:

Taksonomia celów nauczania wg B. Niemierki		Określenie wieloznaczne	Określenie konkretne (czasowniki operacyjne)
Poziom wiadomości	A Zapamiętanie wiadomości	wiedzieć	nazwać; zidentyfikować; wymienić; zdefiniować ...
	B Zrozumienie wiadomości	rozumieć	streścić; zilustrować; wyjaśnić; rozróżnić ...
Poziom umiejętności	C Stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych	kształtować	rozwiązać; zastosować; porównać; zaprojektować; narysować; zmierzyć ...
	D Stosowanie wiadomości w sytuacjach problemowych	kształtować	dowieść; przewidzieć; zanalizować; zaplanować; zaproponować; ocenić ...

Metody nauczania:

- podające (wykład informacyjny, pogadanka, opowiadanie, odczyt, objaśnienie itd.)
- problemowe (wykład problemowy i konwersatoryjny, klasyczna metoda problemowa, metody aktywizujące: metoda przypadków i sytuacyjna, inscenizacja, gry dydaktyczne, seminarium, dyskusja dydaktyczna)
- programowane (z użyciem komputer, maszyny dydaktycznej lub podręcznika programowanego)
- eksponujące (pokaz połączony z przeżyciem, film, sztuka teatralna, ekspozycja)
- praktyczne (pokaz z objaśnieniem lub instruktążem, ćwiczenia przedmiotowe lub laboratoryjne lub produkcyjne, metoda projektów i przewodniego tekstu)

Przykłady zastosowania niektórych metod (wg Małgorzaty Taraszkiewicz):

Wykład – żeby uczeń poznał określony kontekst, dla wprowadzenia i podsumowania większych partii materiału;

Dyskusja – żeby doświadczył różnorodności poglądów i ocen oraz umiał przedstawić, bronić i korygować własne stanowisko;

Pokaz – żeby zobaczył na własne oczy pewien wycinek opowiadanej rzeczywistości;

Gry dydaktyczne – żeby poznawał różne strategie para-życiowe;

Analiza przypadku – żeby uczył się na doświadczeniach innych;

Ćwiczenia – żeby poprzez praktykę dochodzić do sprawności w określonym wycinku lub dziedzinie.

Formy organizacyjne:

- zajęcia klasowo-lekcyjne (realizowane zbiorowo, grupowo lub indywidualnie)
- warsztatowe lub laboratoryjne (realizowane grupowo lub indywidualnie)
- praca domowa
- wycieczka

Praca grupowa i indywidualna może być jednolita lub zróżnicowana.

Środki dydaktyczne:

- pomoce dydaktyczne (książki, druki, normy, katalogi, instrukcje, schematy, wykresy, ilustracje, fotografie, gabloty, modele ruchome i nieruchome, eksponaty rzeczywiste itp.)
- materiały dydaktyczne (kasety magnetofonowe, krążki CD, foliogramy, przeźrocza, filmy, programy TV itp.)
- techniczne środki kształcenia (magnetowid, projektor, odtwarzacz, magnetofon, rzutnik pisma lub przeźroczy, rzutnik multimedialny, maszyny dydaktyczne itp.)
- pedagogiczne środki kształcenia (maszyny, urządzenia, narzędzia, przyrządy itp.)

Skuteczność zastosowanych metod, form i środków – stopień osiągnięcia założonego celu zajęć wyrażony np. w procentach.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Formularz ćwiczeniowy nr 1

Typ szkoły:

Zawód:

Przedmiot:.....

Kształtowana umiejętność (podstawa programowa):

.....
.....
.....

Cele lekcji (formułowane operacyjnie) - czyli w wyniku lekcji uczeń potrafi:

.....
.....
.....
.....

Temat lekcji:

.....

Sposób realizacji celu (metoda, forma, środki):

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Przykład działania sprawdzającego osiągnięcie celu:

.....
.....
.....
.....

Ocena skuteczności przeprowadzonej lekcji:

.....
.....
.....
.....
.....

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Studia podyplomowe przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela przedmiotów zawodowych

Opracowanie formularza: nauczyciel i doradca metodyczny - Urszula Kisiel-Dorohinicka

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Elementy oceniania kształtującego

Centrum Edukacji Obywatelskiej www.ceo.org.pl

Nauczyciel, który stosuje ocenianie kształtujące:

- **określa cele lekcji i formułuje je w języku zrozumiałym dla ucznia**

Nauczyciel przed przystąpieniem do planowania lekcji zastanawia się, jakie cele chce zrealizować z uczniami podczas lekcji. Określa też, co chce, aby uczniowie osiągnęli. Często cel, który stawia sobie nauczyciel, może być dla ucznia niejasny. Dlatego nauczyciel musi go tak sformułować, aby stał się on zrozumiały dla każdego ucznia. Pod koniec lekcji wraz z uczniami nauczyciel powinien sprawdzić, czy cel został osiągnięty.

- **ustala wraz z uczniami kryteria oceniania, czyli to, co będzie brał pod uwagę przy ocenie pracy ucznia**

Uczeń musi wiedzieć, co dokładnie będzie podlegało ocenie. Należy ustalić, co będzie brane pod uwagę przy ocenianiu (NaCoBeZu).

Chodzi o to, by określić dowody, fakty, które pokażą zarówno nauczycielowi, jak i uczniowi, w jakim stopniu cel lekcji został osiągnięty.

Kryteria także pomagają uczniom przygotować się do sprawdzianu oraz wykonać pracę tak, aby postawiony przez nauczyciela cel został zrealizowany. Nauczyciel konsekwentnie ocenia tylko to, co zapowiedział wcześniej.

- **rozdziela funkcje oceny sumującej i kształtującej**

Ocena sumująca ma znaczenie przy podsumowaniu wiedzy nabytej przez ucznia i zwykle ogranicza się do stopnia. Ocena kształtująca natomiast służy uczniowi do tego, aby uświadomił sobie, co zrobił dobrze, co źle i jak może poprawić swoją pracę. W ocenianiu kształtującym uczeń otrzymuje mniej ocen (stopni), a częściej informację zwrotną od nauczyciela czy kolegi.

- **buduje atmosferę uczenia się, pracując z uczniami i rodzicami**

Warto poświęcić czas na dyskusję o tym, jak uczniowie się uczą i co pomaga im się uczyć. Atmosfera sprzyjająca uczeniu się przejawia się większym poczuciem własnej wartości uczniów, zaangażowaniem w proces uczenia się, samodzielnością, umiejętnością współpracy oraz świadomym uczeniem się.

- **potrafi formułować pytania kluczowe**

Pytania kluczowe to pytania, które skłaniają uczniów do myślenia. Takie pytania ukazują uczniom szerszy kontekst omawianego zagadnienia, zachęcają do poszukiwania odpowiedzi i silnie angażują w naukę.

- **potrafi zadawać pytania angażujące ucznia w lekcję**

Zadawanie pytań w ocenianiu kształtującym polega na włączaniu wszystkich uczniów w myślenie nad rozwiązywaniem problemu postawionego przez nauczyciela. Ma temu służyć m.in.:

- wydłużenie czasu oczekiwania na odpowiedź ucznia,
- kierowanie przez nauczyciela pytania do wszystkich uczniów, a nie tylko do zgłaszających się,
- poszukiwanie w parach odpowiedzi na pytania nauczyciela,
- niekaranie za błędne odpowiedzi.

- **stosuje efektywną informację zwrotną**

Nauczyciel zamiast stawiać ocenę sumującą przekazuje uczniowi komentarz do jego pracy. Dobra informacja zwrotna jest sztuką, ale zawsze powinna zawierać cztery elementy:

- wyszczególnienie i docenienie dobrych elementów pracy ucznia,
- odnotowanie tego, co wymaga poprawienia lub dodatkowej pracy ze strony ucznia,
- wskazówki, w jaki sposób uczeń powinien poprawić tę konkretną pracę,
- wskazówki, w jakim kierunku uczeń powinien pracować dalej.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Informacja zwrotna musi być ściśle związana z kryteriami oceniania określonymi przed wykonaniem zadania (czyli z NaCoBeZu).

- **wprowadza samoocenę i ocenę koleżeńską**

Uczniowie – na podstawie podanych kryteriów oceniania – wzajemnie recenzują swoje prace, dają sobie wskazówki, jak je poprawić. Ma to dwojaki sens: z jednej strony dobrze rozumieją kolegę, którego pracę sprawdzają, gdyż przed chwilą wykonywali to samo zadanie, a z drugiej – uczą się od swojego kolegi: ustalania kryteriów oceniania (co oceniam?) i umiejętności dawania informacji zwrotnej (jak to komunikuję?)

Jeśli uczeń sam potrafi ocenić, ile się nauczył i co jeszcze musi zrobić, aby osiągnąć wyznaczony cel, to pomaga mu to w procesie uczenia się i czyni z niego aktywnego uczestnika tego procesu.

Formułowanie wymagań edukacyjnych

Zasady dwupoziomowego formułowania wymagań edukacyjnych:

- tworzenie wymagań podstawowych na ocenę dostateczną oraz
- tworzenie wymagań ponadpodstawowych na ocenę bardzo dobrą.

Kryteria dwupoziomowego formułowania wymagań edukacyjnych (na podstawie materiałów CEO):

Kryteria	Wymagania podstawowe (wiadomości i umiejętności)	Wymagania ponadpodstawowe (wiadomości i umiejętności)
Przystępność	Łatwe i bardzo łatwe	Trudne i bardzo trudne
Użyteczność	Praktyczne, przydatne życiowo	Teoretyczne, naukowe, mniej przydatne życiowo
Niezbędność wewnątrzprzedmiotowa	Bazowe, elementarne dla przedmiotu	Rozszerzające podstawy przedmiotu
Niezbędność międzyprzedmiotowa	Interdyscyplinarne, umożliwiają uczenie się innych przedmiotów	Pogłębiające interdyscyplinarność lub swoistość
Niezawodność	Pewne, sprawdzone, wdrożone w praktyce	Problematyczne, hipotetyczne

Ocenianie w całej skali:

Uwzględniając:	Uczeń spełnia wymagania:				
	podstawowe		ponadpodstawowe		wykraczające
	<i>dopuszczający</i>	<i>dostateczny</i>	<i>dobry</i>	<i>bardzo dobry</i>	<i>celujący</i>
zakres	braki	bez braków	braki	bez braków	wykracza poza program
poprawność	błędy	bez błędów	błędy	bez błędów	biegle
samodzielność	z pomocą nauczyciela	samodzielnie	z pomocą nauczyciela	samodzielnie	twórczo i samodzielnie
Przykładowa norma	min. 50% wymagań podstawowych	min. 70% wymagań podstawowych	min. 80% wymagań podstawowych +	min. 90% wymagań podstawowych +	

Studia podyplomowe przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela przedmiotów zawodowych

			min. 50% wymagań ponadpodstawowych	min. 80% wymagań ponadpodstawowych	
--	--	--	---	---	--

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Formularz ćwiczeniowy nr 2

Typ szkoły:

Zawód:

Przedmiot:.....

Kształtowana umiejętność (podstawa programowa):

.....
.....

Cele lekcji (formułowane operacyjnie) - czyli w wyniku lekcji uczeń potrafi:

.....
.....

Temat lekcji:

.....

Sposób realizacji celu - przykład ćwiczenia kształtującego wybraną umiejętność:

.....
.....

Przykład zadania sprawdzającego osiągnięcie celu:

.....
.....

Wymagania na poziomie podstawowym (dostateczny):

.....
.....

.....

Wymagania na poziomie koniecznym (dopuszczający):

.....
.....

.....

Wymagania na poziomie ponadpodstawowym (dobry i bardzo dobry):

.....
.....

.....

Opracowanie formularza: nauczyciel i doradca metodyczny - Urszula Kisiel-Dorohinicka

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

